

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์
“สัจจบารมี — ธรรมที่ทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส คือ ความจริงใจ,
สัจจบารมี”

สัจจบารมี อ่านตามภาษาบาลีว่า สัต - จะ - ปา - ระ - มี มาจากคำว่า สจฺจ (ความจริงใจ, ความตรง) กับคำว่า บารมี (ธรรมที่ทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส, บารมี) รวมกันกันเป็น สัจจบารมี เขียนเป็นไทยได้ว่า สัจจบารมี แปลว่า ธรรมที่ทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส คือ ความจริงใจ ซึ่งกล่าวถึงความเกิดขึ้นเป็นไปของธรรมฝ่ายดีทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นไปเพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส ซึ่งจะขาดปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูกไม่ได้ และความจริงใจ ความเป็นผู้ตรง นั้น เป็นแกนสำคัญ ในการรู้แจ้งสิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริง

ข้อความในปรมัตถทีปนี อรรถกถา ขุททกนิกาย จริยาปิฎก แสดงถึงความเป็นจริงของความจริงใจ (สัจจะ) ซึ่งเป็นธรรมที่ทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส ดังนี้ว่า

“พึงพิจารณาความถึงพร้อมแห่งสัจจบารมี โดยนัยเป็นต้น ว่า เพราะเว้นสัจจะเสียแล้ว คีลเป็นต้น ก็มีไม่ได้ เพราะไม่มีการปฏิบัติอันสมควรแก่ปัญญา เพราะรวมธรรมลามกทั้งปวง ในเพราะกำลวงสัจจธรรม เพราะผู้ไม่มีสัจจะเป็นคนเชื่อถือไม่ได้ เพราะนำถ้อยคำที่ไม่ควรยึดถือต่อไป มาพูด เพราะผู้มีสัจจะสมบูรณ์ เป็นผู้ตั้งมั่นในคุณธรรมทั้งปวง”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทุกคำ เป็นคำจริงซึ่งใครๆ ก็คัดค้านไม่ได้ ทั้งหมดเกิดจากพระปัญญาตรัสรู้ของพระองค์ เป็นคำที่มีค่าอย่างยิ่ง เป็นไปเพื่อประโยชน์ คือ ความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด ไม่มีโทษเลยจากคำจริงที่พระองค์ทรงแสดง และผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากพระธรรมนั้น ต้องเป็นผู้มีความจริงใจที่จะฟัง ที่จะศึกษา ไม่ใช่เพื่ออย่างอื่น แต่เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อขัดเกลากิเลสไม่รู้ของตนเองที่สะสมมาอย่างมากและยาวนานในสังสารวัฏฏ์ ซึ่งถ้าไม่เริ่มฟังพระธรรมตั้งแต่ในขณะนี้ ก็ถือว่ายังไม่เริ่มที่จะขัดเกลากิเลสไม่รู้ เป็นผู้ไม่กล้าที่จะละความไม่รู้

แม้แต่บุคคลผู้ที่เป็นพระภิกษุ ซึ่งเป็นบรรพชิต สละอาคารบ้านเรือนมุงสู่เพศที่สูงยิ่ง ก็จะต้องเป็นผู้มีความจริงใจตั้งแต่ก่อนบวช โดยได้ฟังพระธรรม มีความเข้าใจ รู้จักตนเองว่าจะสามารถขัดเกลากิเลสในเพศที่สูงยิ่งได้ และเมื่อบวชแล้วก็ต้องสำนึกในความเป็นพระภิกษุตั้งแต่ต้นจนหลัง ทั้งหมดเพื่อศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาและน้อมประพฤติตามพระวินัย ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ไม่ล่วงละเมิดในสิ่งที่ผิดแม้เพราะเหตุแห่งชีวิต มีชีวิตที่จะประพฤติคล้อยตามความ

ประพจน์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งจะต้องขัดเกลากิเลสอย่างยิ่ง จะต้องมีชีวิตเหมือนอย่างคฤหัสถ์ ทำกิจการงานเหมือนคฤหัสถ์ไม่ได้อีกต่อไป

สำหรับสัจจการมีนั้นเป็นคุณธรรมเป็นธรรมฝ่ายดี ที่อุปการะเกื้อกูลให้กุศลธรรมทั้งหลายเกิดขึ้น และเจริญขึ้นด้วย เพราะเหตุว่าเป็นผู้ที่จริงใจต่อการที่จะขัดเกลากิเลส เพราะฉะนั้น ขณะที่กุศลไม่เกิด แล้วเกิดระลึกได้ว่าเราควรจะเป็นผู้ที่จริงใจต่อการที่จะเจริญกุศล ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ กุศลเกิดได้ หรือว่าในขณะที่อกุศลเกิดแล้ว ถ้าไม่เป็นผู้ที่จริงใจที่จะละคลายอกุศล ขณะนั้นก็ปล่อยให้ อกุศลพองพูนขึ้น ซึ่งไม่เป็นประโยชน์เลย แต่ว่าขณะที่อกุศลเกิดแล้ว รู้จักตนเอง เป็นผู้ที่จริงใจ ต่อการที่จะละคลายอกุศล ขณะนั้นก็เป็ปัจจัยให้กุศลเกิดได้ ถ้าไม่เห็นอกุศลของตนเอง ชาตินี้สะสม อกุศลมากๆ ชาตินต่อไป ก็จะมีหนักกว่านี้อีก ก็จะเป็นคนไม่ดีต่อไป ถ้าหากไม่เริ่มเป็นผู้ตรงที่จะ เห็นโทษของอกุศล ไม่มีทางที่จะขัดเกลาละคลายอกุศลได้เลย และที่สำคัญ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ก็มาจากจิตใจที่ไม่ตรง นั่นเอง

ถ้าได้ศึกษาชีวิตของพระโพธิสัตว์ ก็จะเข้าใจได้ว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของพระโพธิสัตว์ เป็นการเจริญกุศลที่ละเอียดและทุกทางด้วย ทุกท่านที่ยังไม่รู้แจ้งอริยสัจจธรรม เป็นผู้ที่กำลังดำเนิน รอยตามพระโพธิสัตว์ คือจะต้องอบรมเจริญปัญญาและเจริญกุศลทุกประการเพื่อที่จะดับกิเลส ฉะนั้น ก็ควรที่จะได้พิจารณาถึงชีวิตประจำวันของพระโพธิสัตว์ ก่อนที่พระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า โดยพระองค์เป็นผู้ที่มีสัจจะ คือความจริงใจในการเจริญกุศล เพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส ของตนเอง, ความจริงใจ เป็นการไม่หลอกลวงตัวเอง และไม่หลอกลวงบุคคลอื่น รวมถึงการพูดคำจริง ไม่โกหกหลอกลวงด้วย แม้แต่ท่านที่ศึกษาพระธรรม ควรจะมีความจริงใจที่จะศึกษาเพื่อที่จะ เข้าใจธรรม (สิ่งที่มีจริง) ตรงตามความเป็นจริง แต่ถ้าศึกษาเพื่อเหตุอื่น คือเพื่อลาภ สักการะ สรรเสริญ หรือแม้เพียงเพื่อให้บุคคลอื่นได้รู้ว่าตนเองเป็นผู้ศึกษาพระธรรม ขณะนั้นไม่ใช่ความจริงใจ ในการศึกษาพระธรรมเลย ก็ควรที่จะได้พิจารณาจุดประสงค์ของการศึกษาพระธรรมว่า มีความจริงใจ ต่อการที่จะเข้าใจความจริงอบรมเจริญปัญญาเพื่อที่จะได้ขัดเกลากิเลส ที่จะละกิเลสได้เป็นสมุจเฉท (ถอนขึ้นได้อย่างเด็ดขาด) เท่านั้น ไม่ใช่เพื่ออย่างอื่น นี่คืสัจจะความจริงใจซึ่งเป็นบารมีคือเป็น ธรรมฝ่ายดีที่จะทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลสได้ในที่สุด

การเจริญกุศลทั้งหลาย ทั้งในเรื่องของทาน การให้ การสละวัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น ทั้งในเรื่องของศีล ความประพฤติที่ดีงามทางกาย ทางวาจาที่เป็นปกติในชีวิตประจำวัน และการวิริติ งดเว้นจากทุจริตประการต่างๆ ทั้งในเรื่องของการอบรมเจริญปัญญา ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีสัจจะ มีความจริงใจ มีความไม่คลาดเคลื่อนต่อการเจริญกุศลทุกๆ ชั้น ทุกๆ ประการ กุศลประการนั้นๆ จึงจะเกิดขึ้นและเจริญยิ่งขึ้นได้ ทั้งหมดทั้งปวงนั้น ก็เป็นไปเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง ดังนั้น สัจจะ ความจริงใจ จึงเป็นแกนสำคัญ เป็นบารมีที่จะนำไปสู่การรู้แจ้งอริยสัจจธรรม ชาตสัจจะ ไม่ได้เลย ที่เดียว เพราะว่ามีความจริงใจในการเริ่มสละกิเลสตั้งแต่ต้นนั่นเอง และสิ่งที่จะเป็นเครื่องอุปการะ เกื้อกูลที่ดีในชีวิตประจำวัน ย่อมไม่พ้นไปจากความเข้าใจพระธรรม ซึ่งเริ่มจากการค่อยๆ ฟัง ค่อยๆ ศึกษา ค่อยๆ สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกจากฟังพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ในเมื่อปัญญา

ยังไม่มี หรือยังมีน้อย ก็ต้องอาศัยการฟังพระธรรมเพื่อปัญญาจะได้ค่อยๆเจริญขึ้นไปตามลำดับ เห็นประโยชน์ของคำจริงแต่ละคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะทุกคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว เกื้อกูลให้จากเป็นผู้มากไปด้วยอกุศลมากไปด้วยความไม่รู้ ได้ค่อยๆ รู้ขึ้น ละคลายความไม่รู้และกิเลสทั้งหลาย.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕- ๖๒๑๗๑๐๖